

۳ برکناری و یک استعفا در شبکه بانکی

مدیر عامل بانک صادرات و عضو هیات مدیره بانک ملی
برکنار شدند اما مدیر عامل بانک ملی استعفا داد

تشکیل این کمیته در حالی اعلام می شود که تاکنون دولت بجز همکاری حاشیه ای با قوه قضاییه و تشکیل کمیته اطلاع رسانی، فعالیت مستقل دیگری در این ماجرا نداشت و تمام رهبری ماجرا را با وجود مسوولیت ماهوی دولت به قوه قضاییه و مسوول ویژه تعیین شده آن - غلامحسین محسنی اژه ای - سپرده بود؛ اما اعلام یکباره تولد این کمیته و برکناری مدیران بانکی از سوی آن نشان داد که دولت دست کم از این پس می خواهد حضور فعالانه ای در پرونده اختلاس بزرگ داشته باشد و از حاشیه به متن این ماجرا بیاید و تاخیر واکنش خود را با این اقدام حداقلی جبران کند.

اکنون باید دید نماینده ویژه رئیس قوه قضاییه در این ماجرا و کمیته دولت چگونه با یکدیگر کار کرده و برآیند این همکاری موازی چه سرنواشی را برای ماجرا رقم خواهد زد؛ هر چند بسیاری از ناظران و کارشناسان اقتصادی از دولت انتظار داشته و دارند که واکنش قاطعانه تر و شایسته تری نسبت به این ماجرا در سیستم بانکی - که زیر مجموعه قوه مجریه است - نشان دهد. شاید عذرخواهی رسمی وزیر اقتصاد و رئیس کل بانک مرکزی به عنوان نمایندگان دولت در سیستم بانکی کمی از بار مسوولیت قوه مجریه در این ماجرا بکاهد؛ اما این اتفاق تاکنون نیفتاده و فقط به تشکیل همین کمیته دولت بسنده شده است.

ادامه در صفحه ۴

با روشن شدن ابعاد جدیدی از بزرگترین اختلاس تاریخ اقتصادی کشور، دیروز سونامی غیرمنتظره استعفا و برکناری در سیستم بانکی ایجاد شد و ۳ بانک از ۷ بانک درگیر اختلاس را در نوردید. به گزارش خبرنگار ما، دیروز دست کم ۴ مقام ارشد بانکی در ۳ بانک بزرگ دولتی و خصوصی کشور استعفا داده، برکنار شده یا در معرض برکناری قرار گرفتند.

از این ۴ مقام، ۲ مقام در بانک ملی، یک مقام در بانک صادرات و یک مقام در بانک سامان درگیر سونامی اختلاس شدند.

از سوی دیگر احتمال دارد امروز و فردا نیز اخبار مشابهی از برکناری سایر مقامات بانکی درگیر در اختلاس منتشر شده و حتی این سونامی بزودی به بانک مرکزی و وزارت اقتصاد نیز برسد.

■ ورود دیر هنگام دولت

با وجود سکوت و انفعال نسبی چند هفته اخیر، دیروز دولت به یکباره اعلام کرد، کمیته ای به نام کمیته منتخب دولت تشکیل داده و این کمیته شروع به شناسایی و معرفی مقصران این اختلاس در سیستم بانکی کرده است. وزرای کشور و اقتصاد و رئیس کل بانک مرکزی از اعضای این کمیته معرفی شده اند، حال آن که ۲ نفر از ۳ عضو یادشده هم اکنون در کشور حضور ندارند و احتمالاً امروز پس از شرکت در اجلاس صندوق بین المللی پول و بانک جهانی در واشنگتن وارد کشور می شوند.

۳ برکناری و یک استعفا در شبکه بانکی

پیش‌بینی می‌شود امروز و فردا هم خبرهای دیگری درباره تغییرات مدیریتی در سیستم بانکی یا حتی فراتر از آن منتشر شود

ادامه از صفحه اول

■ استعفا و برکناری

نخستین بمب خبری دیروز استعفای محمودرضا خاوری، مدیرعامل بانک ملی بود. با وجود آن که به نظر می‌رسد بانک ملی در ایجاد و شکل‌گیری اولیه این اختلاس دخالتی مستقیم نداشت و احتمالاً فقط به خاطر ضعف نظارت، سهل‌انگاری و عدم رعایت مقررات موجبات خروج بخش اعظم وجه اختلاسی از سیستم خود را فراهم کرده بود؛ اما مدیرعامل آن قبل از اعلام هرگونه واکنشی از سوی بانک اصلی درگیر اختلاس -صادرات- استعفا داد. براساس اخبار منتشره از حدود ۲۸۶۰ میلیارد تومان رقم سوءاستفاده مالی، ۲۰۰۰ میلیارد تومان آن از بانک ملی خارج شده که برابر با کل سرمایه و دارایی‌های بزرگ‌ترین بانک کشور است.

امضا باز هم این بانک را نمی‌توان مسبب اصلی اختلاس دانست و از این جهت استعفای مدیرعامل آن نیز در راستای تقویت فرهنگ «پذیرش مسوولیت» و «استعفا در صورت قصور و سهل‌انگاری» از رزشمند محسوب می‌شود.

خبر استعفای خاوری ابتدا در برخی رسانه‌های غیررسمی منتشر و توسط روابط عمومی بانک ملی تکذیب شد؛ اما سرانجام خود وزارت اقتصاد متن کامل استعفا و موافقت وزیر اقتصاد با آن را روی سایت خبری خود -شارا- قرار داد. این در حالی است که مدیرعامل بانک ملی، وزیر اقتصاد و رئیس کل بانک مرکزی هر سه در واشنگتن بوده‌اند و لذا این احتمال وجود دارد که در همانجا استعفا داده و پذیرفته شده و خبر آن در داخل کشور منتشر شده است.

متن استعفای مدیرعامل بانک ملی که دانشجوی دکتری در مرکز مدیریت سئوئیس در رشته حقوق تجارت بین‌المللی دیوان داوری لاهه است چنین است:

«بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای دکتر سیدشمس‌الدین حسینی

وزیر امور اقتصادی و دارایی

احتراماً سوءاستفاده گروه سرمایه‌گذاری امیرمنصور آریا، از ابزارهای تأمین مالی بانکی خشم افکار عمومی را برانگیخت و موجب قضاوت‌های متفاوتی در مورد عملکرد نظام بانکی کشور شد.

گرچه ریشه اصلی این سوءاستفاده در بانک صادرکننده اعتبارات اسنادی بوده و تردیدی در مسوولیت بانک صادرات نمی‌باشد، لیکن اداره کل امور شعب بانک ملی ایران هم با تجاوز از حدود اختیارات، بدون توجه به دستورات کتبی اینجناب و عضو ذی‌ربط هیات‌مدیره و نقض تذکرات کتبی مدیریت امور اعتباری و مدیریت امور نظارت و بازرسی، با قبول ریسک فوق‌العاده عظیمی در تنزیل اعتبارات اسنادی (صرفاً به اتکای تعهد قطعی بانک صادرات ایران) در شکل‌گیری این

محمد شومبی رئیس بزرگ‌ترین بانک صادرات

ولی‌حسین مدیرعامل بانک سامان

فرزاد احمدی عضو بزرگ‌ترین هیات‌مدیر بانک ملی

محمد شومبی رئیس بزرگ‌ترین بانک ملی

پدیده شومبی تأثیر نبوده است.

لذا اینجناب از طرف خود و کارکنان شریف و زحمتکش بانک ملی ایران با ابراز تأسف از عملکرد اداره کل امور شعب مناطق آزاد، از محضر مقام معظم رهبری و ملت شریف ایران عذرخواهی کرده و ضمن تأکید بر بقای مسوولیت بانک صادرات ایران، به احترام افکار عمومی، استعفای خود را تقدیم حضور جنابعالی می‌کنم.

بدیهی است دفاع از شخصیت حقیقی خود را موکول به فرصت مناسب نموده و از خداوند بزرگ توفیق و عزت همه خدمتگزاران امین و دلسوز نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران را خواهانم.»

در همین حال وزارت اقتصاد نیز مدعی شد کمیته منتخب دولت، مسوولیت بانک ملی در این ماجرا اشناسایی کرده است که گزارش آن را بزودی منتشر خواهد کرد. استعفای خاوری در حالی رسانه‌ای شد که خبری از استعفای متهم اصلی ماجرا - محمد جهرمی مدیرعامل بانک صادرات - نبود و وی همچنان سکوت کرده بود.

■ برکناری ۲ مدیر دیگر بانک ملی

بنا به اعلام کمیته منتخب دولت، سیدشمس‌الدین حسینی همزمان با پذیرش استعفای مدیرعامل بانک ملی، فرزاد احمدی، عضو هیات‌مدیره بانک ملی را نیز از کار برکنار کرده است. چارت موجود در سایت بانک ملی وی را عضو هیات‌مدیره می‌داند که ۳ اداره امور بین‌الملل، امور حقوقی و پیگیری و وصول مطالبات معوق و مدیریت امور مستقل منطقه آسیا و خاورمیانه زیر نظر وی فعالیت می‌کردند. اما علت برکناری وی ظاهراً به علت نقش اداره امور شعب مناطق آزاد بانک ملی در اختلاس ۳ هزار میلیارد تومانی بوده است که به گفته مسوول پرونده در قوه قضاییه در شعبه ملی جزیره کیش رخ داده است.

در متن استعفای خاوری نیز به این اشاره شده و از عملکرد اداره کل امور شعب مناطق آزاد این بانک که زیر نظر

عضو یادشده هیات‌مدیره بانک ملی بوده، ابراز تأسف شده است. البته احتمال می‌رود در روزهای آینده رئیس اداره امور بین‌الملل بانک ملی و رئیس اداره امور شعب مناطق آزاد بانک ملی که ۲ زیرمجموعه عضو برکنار شده هیات‌مدیره هستند نیز از کار برکنار شوند.

این گزارش می‌افزاید: در همین حال احتمال برکناری سومین مقام ارشد بانک ملی نیز در روز جاری وجود دارد. همان گونه که در متن استعفای مدیرعامل بانک ملی آمده، اداره کل امور شعب بانک ملی نیز با تجاوز از حدود اختیارات خود در بروز این اختلاس شریک بوده است. لذا احتمال می‌رود عضو دیگر هیات‌مدیره این بانک که کل شعب بانک ملی در کشور را مدیریت می‌کرده نیز از کار برکنار شود. براساس چارت بانک ملی عضو هیات‌مدیره یادشده ۳ زیرمجموعه دارد که شامل مدیریت امور شعب تهران، مدیریت امور شعب غرب کشور و مدیریت امور شعب شرق کشور می‌شود.

■ جهرمی: برکناری نه استعفا!

عصر دیروز و پس از استعفای مدیرعامل بانک ملی، باز هم سکوت محمد جهرمی - مدیرعامل بانک صادرات - شکسته نشد و وی مسوولیت خود را در ماجرای اختلاس بر عهده نگرفت تا اینکه برکنار شد. براساس اعلام وزارت اقتصاد، کمیته منتخب دولت محمد جهرمی را از سمت مدیرعاملی بانک صادرات برکنار کرده است. براساس اطلاعیه رسمی منتشره کمیته منتخب دولت پس از بررسی‌ها، قصور مدیریت بانک صادرات را در نظارت بر عملکرد شعب این بانک از جمله گشایش اعتبارات اسنادی غیرمجاز در این بانک محرز دانست و به عزل مدیرعامل این بانک رای داد.

اطلاعیه می‌افزاید: این کمیته مسوولیت اصلی را بر عهده بانک صادرات به عنوان گشایش اعتبارات اسنادی می‌داند و از آنجا که نظارت لازم برای گشایش اعتبارات اسنادی انجام نشده است صلاحیت مدیرعامل بانک صادرات مخدوش و حکم به عزل وی داده شده است.

البته هنوز حکم عزل مدیرعامل بانک صادرات رسمی نشده، چرا که این بانک ظاهراً خصوصی محسوب می‌شود و لذا برکناری مدیرعامل آن در اختیار رئیس کل بانک مرکزی است که احتمالاً امروز از واشنگتن و از راه آلمان وارد می‌شود. هر چند نگاهی به ترکیب سهامداران بانک صادرات نشان می‌دهد این بانک در واقع دولتی و به ظاهر خصوصی است. چرا که هم‌اکنون ۸۹ درصد سهام آن شامل ۲۰ درصد سهام مدیریتی دولت، ۲۹ درصد سهام در حال واگذاری که هنوز در اختیار دولت است و ۴۰ درصد سهام عدالت که آن نیز به وکالت از سهامداران در مالکیت وثیقه‌ای دولت است، در اختیار دولت بوده و لذا امکان برکناری قطعی مدیرعامل آن از سوی دولت وجود دارد.

باین حال برکناری جهرمی به این شیوه در برابر حجم مسوولیت وی در این اختلاس زیاد قانع‌کننده و کافی به نظر نمی‌رسد.

خبرنگار ما کسب اطلاع کرد که ممکن است در روزهای آینده ۲ عضو هیات‌مدیره بانک صادرات که مسوولیت معاونت اعتبارات و معاونت بازاریابی و شعب این بانک را بر عهده دارند نیز برکنار شوند و تغییراتی پایه‌ای در هیات‌مدیره بانک صادرات ایجاد شود.

■ پای بانک‌های خصوصی نیز به میان آمد

بخش دیگری از سونامی استعفا و برکناری مدیران ارشد بانکی به بانک‌های خصوصی دخیل در ماجرا نیز رسید و در اولین اقدام کمیته منتخب دولت اعلام کرد که مدیرعامل بانک سامان برکنار شده اما برکناری رسمی وی به خاطر خصوصی بودن این بانک، منوط به بازگشت محمود بهمنی و انجام رسمی کار توسط وی است. در اظهار نظر این کمیته آمده است که بانک سامان به همراه بانک ملی یکی از دو بانک اصلی تنظیم‌کننده اعتبارات اسنادی - به کار رفته در اختلاس است و به دلیل رعایت نکردن سقف‌های مجاز اعتباری تصمیم به اصلاح و برکناری وی گرفته شده است.

مدیرعامل فعلی بانک سامان «ولی ضرابیه» است که مهندس الکترونیک و دارای کارشناسی ارشد مالی از لندن است. وی یکی از بنیانگذاران موسسه اعتباری سامان اقتصاد است که بعداً تبدیل به بانک سامان شد. ضرابیه قبلاً معاون و قائم‌مقام مدیرعامل بانک سامان بوده است.

این گزارش می‌افزاید: طبق اخبار منتشره بانک پارسیان نیز از جلسه بانک‌های خصوصی درگیر در ماجرای اختلاس است و لذا این احتمال وجود دارد که در روزهای آینده سونامی تغییرات در سیستم بانکی به سایر بانک‌ها نیز برسد.

■ زمزمه استیضاح

در همین حال تحرکات مجلس برای استیضاح وزیر اقتصاد افزایش یافته و این احتمال را تقویت کرده است که این استیضاح بزودی تسلیم هیات رئیسه مجلس شود.

در این باره یکی از طراحان طرح استیضاح وزیر اقتصاد از افزایش تعداد امضاهای طرح استیضاح به ۲۰ امضا خبر داد و «واگذاری غیرقانونی شرکت‌های دولتی» و «اختلاس بزرگ» را محورهای اصلی آن عنوان کرد.

عزیز اکبریان، نماینده کرج در گفت‌وگو با فارس گفت: به دلیل رسوایی بزرگ تخلف در سیستم بانکی کشور که براساس آن ۳ هزار میلیارد تومان از سیستم بانکی کشور تخلف مالی یا اختلاس شد، برخی نمایندگان تصمیم گرفتند وزیر اقتصاد را استیضاح کنند.

وی افزود: این سوءاستفاده از بانک‌هایی صورت گرفته که رئیس شورای عالی بانک‌ها و وزیر اقتصاد است؛ وزیر اقتصاد باید اولین نفری باشد که پاسخگو و وقوع این اختلاس است، البته در کنار وی، روسای بانک مرکزی، بانک صادرات و سایر بانک‌ها نیز باید پاسخگو باشند، اما از نظر قانونی وزیر اقتصاد باید به مجلس پاسخگو باشد.

وی تصریح کرد: بجز پرونده اختلاس ۳ هزار میلیارد تومانی، موارد دیگری هم وجود دارد که نمایندگان به آن استناد کرده‌اند که از آن جمله می‌توان به واگذاری شرکت‌های دولتی با توصیه و دستور مقامات مافوق و خارج از تشریفات قانونی به افراد مختلف، اشاره کرد.

اکبریان ادامه داد: تعلل در اداره سیستم بانکی کشور نیز از جمله دیگر مصادیقی است که در مورد استیضاح وزیر اقتصاد، نمایندگان به آن استناد کرده و خواستار انجام استیضاح هستند. وی خاطر نشان کرد: مردم امروز انتظار ندارند، نظامی که برای آن ۲۲۰ هزار شهید داده‌اند، امروز چنین تخلفی در سیستم بانکی آن رخ داده و باعث بی‌اعتمادی مردم به این سیستم شود.

طراح طرح استیضاح وزیر اقتصاد در ادامه از افزایش تعداد امضاهای استیضاح سیدشمس‌الدین حسینی خبر داد و گفت: در حال حاضر این استیضاح بیش از ۲۰ امضا داشته و در واقع دو برابر حد تصاب امضا دارد.